

Arja Miller

Η ARS είναι μια από τις παλαιότερες εκθέσεις Σύγχρονης Τέχνης στην Ευρώπη, που επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα και πραγματοποιείται στην Φινλανδία από το 1961. Το θέμα της έκθεσης «ARS17 - Hello World!» είναι η Παγκόσμια Ψηφιακή Επανάσταση της οποίας οι επιπτώσεις είναι εμφανείς στον Πολιτισμό, την Οικονομία, την Ανθρώπινη Ταυτότητα και την Συμπεριφορά. Η έκθεση χρησιμεύει ως Πλατφόρμα για το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Kiasma για την ανάπτυξη της προσβασιμότητας της τέχνης και των μεθόδων παρουσίασής της, καθώς και της Συλλογής του Μουσείου. Το «ARS17 + Online Art» είναι η επέκταση

του ιστότοπου «ARS17 - Hello World!» που παρουσιάζει ηλεκτρονικά τα έργα περίπου 20 καλλιτεχνών. Με την ευκαιρία του «ARS 17 Hello world» προέκυψε η Συνέντευξη με την Arja Miller που είναι μία από τις επιμελήτριες της έκθεσης, Ιστορικός Τέχνης Επικεφαλής Curator στο Kiasma από το 2008 και δημοσιεύτηκε στο [dreamideamachine](http://dreamideamachine.com) στις 2/5/2017, απαντώντας σε κάποιες κοινές ερωτήσεις με τον Leevi Haaraala, αφού είναι οι δύο από τους τέσσερις επιμελητές της έκθεσης.

Των Έφης Μιχάλαρου & Δημήτρη Λεμπέση
Φωτό: Αρχείο Kiasma Museum of Contemporary Art

Η έκθεση “ARS17: Hello World!” έχει σαν κύριο θέμα της την Ψηφιακή Επανάσταση και διερευνά το ερώτημα “Τι μπορεί η τέχνη να μας πει για την Ψηφιακή Εποχή”, επίσης επεκτείνεται στο διαδίκτυο με την ψηφιακή έκθεση “ARS17+ Online Art”. Η ψηφιακή έκθεση ενός έργου τέχνης έχει την ίδια δύναμη με την παρουσίασή του σε μία Γκαλερί ή ένα Μουσείο;

Δεν θα έλεγα ότι η διαδικτυακή έκθεση έχει την ίδια δύναμη με την

κανονική, αλλά μία διαφορετική. Ο εκθεσιακός και ο διαδικτυακός χώρος είναι συγκεκριμένα είδη μέσων που χρησιμοποιούν οι καλλιτέχνες με πολύ διαφορετικούς τρόπους. Ένα έργο τέχνης που είναι εγγενές στο Διαδίκτυο χρησιμοποιεί τη γλώσσα, τα μέσα και τα πλεονεκτήματα του ιστού, όπως η διαδραστικότητα, η συλλογικότητα, η online αισθητική, οι υπερσυνδέσμοι. Σίγουρα μπορεί κανείς, να επιλέξει τότε είναι η καλύτερη στιγμή για να βιώσει το online έργο τέχνης. Μπορεί, για παράδειγμα, να είναι μια γαλήνια στιγμή στο σπίτι του, που αυτό δημιουργεί οικειότητα μεταξύ χρήστη και έργου τέχνης. Υποθέτω ότι τόσο η γκαλερί όσο και το διαδίκτυο έχουν τα πλεονεκτήματα και τους περιορισμούς τους.

Ανθρώπινες συμπεριφορές, συναισθήματα και επιθυμίες, καταγράφονται στην έκθεση. Ποια είναι τα πιο τυπικά θέματα που αφορούν τον σύγχρονο άνθρωπο;

Ας φανταστούμε έναν σύγχρονο άνθρωπο που είναι overwhelmed από τις ψηφιακές πληροφορίες και ερεθίσματα, μορφομένο από τα εκπαιδευτικά βίντεο του Youtube, που παρακολουθείται από τις εταιρίες και από διάφορες ομάδες του διαδικτύου. Αυτός ή αυτή εμπνέονται από την ποίηση που παράγει μία τεχνητή νοημοσύνη (AI), που έλκεται από τις ατελείωτα ανακυκλωμένες εικόνες και την αισθητική του διαδικτύου, και είναι εθισμένος στην εμπειρία της εικονικής πραγματικότητας. Στο μέση της επιταχυνόμενης τεχνολογικής ανάπτυξης, με νέες συσκευές, hardware και λογισμικό, αυτό το σύγχρονο ον, μερικές φορές όλα αυτά τα ζητήματα και οι διαφορετικές πλευρές της ψηφιακότητας – η έλξη μας, οι προβληματισμοί μας και η υπερφορτωσή μας, διερευνώνται μέσα από τα έργα της έκθεσης “ARS 17”.

Με την εισβολή της τεχνολογίας στην καθημερινότητά μας, αφενός, οι ψηφιακές υπηρεσίες και πλατφόρμες έχουν γίνει εργαλεία για τους ανθρώπους, αφετέρου, συλλέγονται όλο και περισσότερα προσωπικά δεδομένα. Πιστεύετε ότι η πρόσβαση στα προσωπικά μας δεδομένα, συνήθειες, επιθυμίες και γενικότερα στη ζωή μας, από εταιρίες ή κυβερνήσεις, παραβιάζουν την προσωπική μας ελευθερία;

Ναι! Πιστεύω ότι οι ψηφιακές πλατφόρμες και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν διαμορφώσει τις ζωές μας, την ταυτότητα μας και πάνω από όλα το πως αντιλαμβανόμαστε την πραγματικότητα, πιθανότατα περισσότερο από όσο είμαστε σε θέση να το συνειδητοποιήσουμε, επειδή όλα γίνονται τόσο γρήγορα. Αυτά είναι τα κομβικά ερωτήματα της Έκθεσης. Η έντονη κριτική της εμπορευματοποίησης του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης είναι επίσης μία από τις υπό-ενότητες

τόσο στην “ARS 17” όσο και στην “ARS 17+ Online Art”.

Μάλιστα είναι πολύ ενδιαφέρον, πως τόσοι πολλοί καλλιτέχνες που συμμετέχουν στην έκθεση “ARS 17” οραματίζονται περισσότερο δυστοπικά παρά ουτοπικά σενάρια, σε σχέση με τις υπηρεσίες του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στο έργο τους. Η επιτήρηση, ο εταιρικός ή θεσμικός έλεγχος και το commodification των συναισθημάτων από τις μεγάλες εταιρίες, είναι οφθαλμοφανή σε πολλά έργα της “ARS 17”. Για παράδειγμα η Cécile B. Evans στο video της “What The Heart Wants”, με μία καθηλωτική αφήγηση αναρωτιέται, πως θα είναι ή προσωπικότητα του ανθρώπου σε ένα μέλλον όπου: τεχνολογία, εταιρικά συμφέροντα και ανθρώπινη συνείδηση θα έχουν συγχωνευθεί.

Οι καλλιτέχνες, που ασχολούνται με την τεχνολογία, είναι σαν όλους τους άλλους καλλιτέχνες ή είναι ερμητικά κλεισμένοι στο δικό τους εικονικό κόσμο; Υπάρχει σύνδεση μεταξύ φυσικού και εικονικού κόσμου ή είναι η προβολή της εικόνας του εαυτού, όπως διαμορφώνεται από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

Πιστεύω ότι δεν έχει νόημα να κάνουμε διαχωρισμό μεταξύ φυσικού και εικονικού πλέον. Είναι και τα δύο είναι μέρη της ύπαρξής μας, στον ίδιο βαθμό. Υποθέτω ότι στο μέλλον οι ταυτότητες μας και οι πράξεις μας θα είναι περισσότερο εικονικές. Η πρόκληση σε αυτόν τον κόσμο, για όλους μας, είναι το πως θα διατηρήσουμε την κριτική μας ικανότητα, θα μαχόμαστε την πώλωση, θα προστατεύουμε την ελευθερία του λόγου και θα βοηθήσουμε στην πρόοδο της ισότητας, είτε είμαστε στην ψηφιακή είτε στην φυσική σφαίρα.

Ποιο είναι το μέλλον της Ψηφιακής Τέχνης; Τεχνολογικές Ουτοπίες ή Τρομακτικές Δυστοπίες;

Πιστεύω ότι χρειάζονται τόσο οι τεχνο-ουτοπίες όσο και οι δυστοπίες. Οι καλλιτέχνες είναι συχνά πολύ καλοί dreamers και μπορούν να νοιώσουν, να διαισθανθούν τα αχνά σημεία των καιρών μας στις δημιουργίες τους, και έτσι να αντικατοπτρίσουν τους φόβους και τα συναισθήματά μας στα έργα τους, με τρόπους που είναι ενδιαφέροντες και μας εκπλήσσουν.

Οι καλλιτέχνες που χρησιμοποιούν τις δυνατότητες που προσφέρει η ψηφιακή τεχνολογία και η δύναμη των υπολογιστών, μπορούν να υποβαθμίσουν το νόημα των έργων τέχνης σε ένα προϊόν για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ή της διαφήμισης; Μερικά από τα έργα της έκθεσης παρουσιάζουν το Διαδίκτυο ως το μεγάλο συλλογικό ασυνείδητο της εποχής μας.

Δεν μπορώ να δω αυτή την τάση στα έργα της “ARS 17” και “ARS 17+ Online Art”. Vice versa, πάρα πολλοί καλλιτέχνες έχουν χάσει την αθωότητα τους γύρω από την ελευθερία του διαδικτύου.

Τι μπορεί να μας ομολογήσει η Τέχνη για την Ζωή στην Ψηφιακή Εποχή; Αυτή η ερώτηση είναι ο καταλύτης της ARS 17. Θα θέλατε να το συζητήσουμε;

Πιστεύω ότι ένα από τα πιο ιντρικαδόρικα έργα της “ARS19” είναι η performance “#ALONETOGETHER” των LaBeouf, Rönkkö και Turner. Οι καλλιτέχνες περνούν έναν μήνα σε διαφορετικές απομακρυσμένες καλύβες στην Φιλανδικό Αρκτικό Κύκλο σε απόλυτη απομόνωση τόσο από τον υπόλοιπο κόσμο όσο και μεταξύ τους, με μόνη εξωτερική επαφή μέσω βιντεό-διάσκεψης τους επισκέπτες της “ARS 17”. Το έργο είναι ιδιαίτερα δημοφιλές και οι επισκέπτες συγκεντρώνονται σε μία μικρή καλύβα που βρίσκεται μέσα στον εκθεσιακό χώρο του Kiasma, για να μπορέσουν να συνομιλήσουν με τους καλλιτέχνες. Το έργο δεν είναι υπό τον έλεγχο των καλλιτεχνών, αλλά των θεατών που συμμετέχουν σε αυτή την διάδραση, οι οποίοι πηγαίνουν στην καλύβα και συνομιλούν με τους καλλιτέχνες, δημιουργούν το περιεχόμενό της. Η performance αποκάλυψε το μαγευτικό πνεύμα της εποχής μας, την διασύνδεση και την οικειότητα, τα internet memes, τις διαδικτυακές κοινότητες, αλλά και το trolling και την παρενόχληση στο διαδίκτυο. Κατά την γνώμη μου το “#ALONETOGETHER” αντανακλά την ψηφιακή εποχή, περισσότερο από όλα τα άλλα έργα της έκθεσης.

Πρώτη Δημοσίευση 18/4/2017, www.dreamideamachine.com

© Συνέντευξης Έφη Μιχάλαρου & Δημήτρης Λεμπέσης